

**УРСР напередодні німецько-радянської війни.
Бойові дії в 1941-1942 рр. Відступ Червоної армії.
Мобілізаційні заходи. Тактика випаленої землі та
інші злочини комуністичного тоталітарного
режиму.**

Що потрібно зрозуміти на уроці

Головна думка. 22 червня 1941 р. Німеччина та її союзники напали на СРСР. Попри значні сили й ресурси, Червона армія зазнала важких поразок; до липня 1942 р. територія УРСР була повністю окупована.

- пояснити причини поразок Червоної армії у 1941–1942 рр.
- назвати головні оборонні операції на території України
- охарактеризувати мобілізацію, евакуацію й політику «випаленої землі»

1. Основний матеріал

Питання / етап	Що треба знати
План «Барбаросса»	Німеччина розраховувала на блискавичний розгром СРСР; на Україну наступала група армій «Південь».
Прикордонні бої	23–29 червня 1941 р. відбулася велика танкова битва Луцьк—Рівне—Дубно—Броди, що завершилася поразкою радянських механізованих корпусів.
Оборона міст	Київ обороняли 83 дні; тривали оборона Одеси та Севастополя.
Евакуація	На схід СРСР вивезли понад 550 великих підприємств, установи, техніку та людей.
Відступ	Застосовували тактику «випаленої землі»; під час відступу НКВС розстрілював політичних в'язнів у західноукраїнських тюрмах.

2. Опорні дати

Дата / період	Подія
22.06.1941	Початок німецько-радянської війни
23–29.06.1941	Танкова битва Луцьк—Рівне—Дубно—Броди
05.07–19.09.1941	Київська стратегічна оборонна операція
22.07.1942	Завершення окупації території УРСР

3. Ключові поняття

Поняття	Пояснення
план «Барбаросса»	план блискавичної війни Німеччини проти СРСР
мобілізація	переведення людей і ресурсів на потреби війни
евакуація	організоване переміщення людей, підприємств та установ із небезпечної зони
«випалена земля»	знищення об'єктів і запасів під час відступу, щоб вони не дісталися противнику

4. Постаті та інституції

- Йосип Сталін
- Михайло Кирпонос
- Георгій Жуков
- Герд фон Рундштедт

5. Причина → подія → наслідок

Мілітаризація СРСР поєднувалася з помилками стратегічного планування та слабкістю управління →

Напад 22 червня → прикордонні поразки → оборона міст → евакуація й відступ →

До липня 1942 р. УРСР була окупована; населення опинилося в умовах воєнного й окупаційного терору

Підсумок уроку

Початковий етап німецько-радянської війни став для України катастрофічним. Оборона міст і масова мобілізація не змогли зупинити наступ, а відступ радянських військ супроводжувався великими людськими та матеріальними втратами.